

УДК 159.923:351.741

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,

доктор юридичних наук, доцент,

заслужений працівник освіти України,

перший проректор Харківського національного
університету внутрішніх справ;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ СУПРОВОДЖЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ-КІНОЛОГІВ ДО СЛУЖБИ В ПІДРОЗДІЛАХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Підготовка майбутніх офіцерів-кінологів потребує постійної психодіагностичної роботи й уважного ставлення щодо самопроєктування до проходження служби в підрозділах Національної поліції. Так, одними з ключових характеристик майбутнього поліцейського як зрілої особистості є здатність до індивідуального осмислення себе та навколишнього середовища, самоконструювання, самопроєктування. Внутрішні передумови для цього створюються його можливістю усвідомлювати себе одночасно суб'єктом власної життєвої (в тому числі професійної) активності, по суті, автором власного життя та об'єктом персональних спостережень і трансформацій, тобто героєм, персонажем життєвої історії.

Самопроектування ми розглядаємо як здатність особистості діяти, керуючись власним задумом, проектом свого майбутнього та власною особистістю, яка є вагомим чинником здійснення життєвих планів і намірів. Воно базується на інтерпретації та осмисленні попереднього особистого і соціокультурного досвіду шляхом занурення в соціокультурний дискурсивний простір і на створенні власного смислового простору, що є вагомим чинником розвитку особистості [1, с. 30]. По суті, це породження нового контексту життя, що задає нові вектори особистісного розвитку, які базуються на відкритості новому досвіду.

Мета самопроектування майбутнього офіцера-кінолога – сформувати особистісний проєкт розвитку, що передбачає створення життєвої стратегії, програми, обрання життєвої перспективи, а також засвоєння способів забезпечення особистісного зростання та втілення їх як в особистісному проєкті, так й у проєкті власного життя. Ідеальний проєкт бажаного розвитку будується самою особистістю на основі власного життєвого та узагальненого соціокультурного досвіду. Він є базисним центром смислоутворення, що дозволяє вибудувати життєві стратегії та сформувати плани, перспективи і програми особистісного розвитку та втілити їх у життєвих практиках.

Самопроектування тісно пов'язане з розвитком особистості, є його необхідною складовою і передбачає самодетермінацію на противагу зовнішній детермінації, яка забезпечує соціальний розвиток індивіда. Таким чином, у процесі розвитку особистість бере відповідальність за власне життя, стаючи не лише його автором, а й творцем самого себе. Авторство, що базується на процесах інтерпретації та реінтерпретації життєвого досвіду, передбачає створення проєкту «Я» та постійне його відображення, перевизначення, добудовування в дискурсі, насамперед в автонативах, які, асимілюючись у смисловий простір особистості, створюють неповторну життєву історію. Це, у свою чергу, передбачає постійну інтерпретацію, осмислення особистістю власних життєвих ситуацій, подій, своєї поведінки в них та відтворення результатів цих процесів у наративних текстах [2, с. 183].

У загальному розумінні особистісний проєкт – це осмислена версія людського буття. Будучи втіленим у дискурсивній формі, він дає можливість особистості усвідомлювати себе, власний досвід, розкривати власні сенси. Реалізація такого проєкту дає можливість людині не тільки самореалізуватися в соціумі, а й визначити шляхи власного розвитку в тому напрямі, який здається їй у конкретних соціокультурних і життєвих умовах найбільш

прийнятним, таким, що відповідає власним цілям та завданням. Інакше кажучи, обраний проєкт стає «смісловою домінантою», базисним центром смислоутворення, визначаючи значущість усього, що відбувається з людиною, та відкриваючи перспективи подальшого особистісного зростання [3, с. 4–15].

Інтерпретувавши існуючі наукові погляди на структуру проєкту особистості, ми сформулювали таку модель особистісного проєкту офіцера-кінолога: перший етап передбачає створення «задуму себе», тобто конструювання Я-можливого, Я-бажаного або Я-ідеального; другий етап включає в себе створення схеми або сюжету подальшого життя і себе в ньому; третій етап охоплює реалізацію цього задуму шляхом вибудовування бажаної, передбачуваної ідеальної історії власного життя або плану, за яким втілюватиметься задум, а також конструювання власної ідентичності, адекватної власному задуму [3, с. 4–15].

Отже, невід'ємною частиною підготовки майбутніх офіцерів-кінологів є побудова внутрішньої самосвідомості здобувача освіти з метою формування в нього уяви щодо майбутньої професії та усвідомлення своєї ролі як у правоохоронних органах, так і у суспільстві в цілому.

Список бібліографічних посилань: 1. Чепелева Н. В. Самопроектування особистості у кризових життєвих обставинах // Особистість в умовах кризових викликів сучасності : матеріали методолог. семінару НАПН України (м. Київ, 24 берез. 2016 р.) / за ред. С. Д. Максименка. Київ, 2016. С. 29–34. 2. Швець Д. В. Формування особистості поліцейського в умовах фахової підготовки та професійної діяльності: правові та психологічні аспекти : дис. ... д-ра юрид. наук : 19.00.06. Київ, 2019. 457 с. 3. Чепелева Н. В. Самопроектирование как фактор развития личности. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. 2, вип. 8. С. 4–15.